

=====
Ref. queixa núm. 070306
=====

Assumpte: retolació de serveis públics sanitaris.

Il·lm. Sr.,

S'ha rebut en esta institució un escrit firmat pel Sr. (...), que ha estat registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestava que la retolació, tant exterior com interior, del Centre de Salut de Cocentaina, un municipi de predomini lingüístic valencià segons preveu l'art. 35 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià, incomplix la legislació vigent respecte d'això, fonamentalment el Decret 145/1986 i l'ordre d'1 de desembre de 1993 sobre ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de vies de comunicació i en la retolació dels serveis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, ja que estan redactats exclusivament en castellà.

Que la discriminació del valencià, llengua cooficial juntament amb el castellà a la Comunitat Valenciana, s'estén així mateix als cartells indicadors dels diversos serveis del centre de salut de referència i als fullets i els impresos disponibles per al públic.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la citada llei, a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, i per demanar informació suficient sobre la realitat d'estos fets i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, i que fera extensiu el seu informe a concretar les previsions existents per a adaptar la retolació tant exterior com interior del Centre de Salut de Cocentaina i els impresos i fullets a disposició del públic al règim de cooficialitat lingüística instaurat a la Comunitat Valenciana, o, si s'escau, les raons que considerara per a no fer-ho.

La comunicació rebuda de l'Agència Valenciana de Salut, i, en concret, de la Direcció General de Qualitat i Atenció al Pacient, donava compte del que seguix:

“(…) la retolació del Centre de Salut de Cocentaina en un 90% està en valencià.

Els cartells d'identificació del centre situats en l'exterior estan un en castellà i dos en valencià.

- . Els cartells de la zona d'admissió i cita prèvia estan exclusivament en valencià.
- . Els directoris de les consultes estan exclusivament en valencià.
- . Els impresos oficials estan en ambdós llengües.
- . Si alguna cartelleria concreta està exclusivament en castellà es procedirà a la seua adequació, no obstant això, el nivell de presència del valencià en les retolacions del centre és molt acceptable.

Lamentem la situació i esperem corregir-la en breu.”

L'interessat, a qui vam donar trasllat de la comunicació, va ratificar íntegrament el seu escrit inicial de queixa i esmentava expressament el fet que l'Administració no es referira en el seu dictamen a la discriminació del valencià en els cartells de caràcter temporal relatius a diverses campanyes com ara la relativa a la renovació de targetes sanitàries, informació sobre vacunes per a ancians, etc. És per això que, una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa, li demane que considere els fonaments que seguidament li expose:

La Generalitat Valenciana, en compliment del manament estatutari contingut en l'Estatut d'autonomia, va promulgar la Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, el preàmbul de la qual assenyala la necessitat de recuperar l'ús social i oficial del valencià.

L'esmentada llei va significar, d'una banda, el compromís de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua històrica i pròpia del nostre poble” i, d'altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no sols l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa comunitat autònoma, va modificar substancialment l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, a través de les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta assolira cotes semblants a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en la legislació autonòmica davall l'empara atorgada por la Constitució, no pot, però, desconèixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de qualssevol maneres de discriminació, inclosa la discriminació per

motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que establix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la mateixa Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en l'article 4, que "en cap cas es podrà seguir discriminació pel fet d'emprar qualssevol de les dues llengües oficials" de la Comunitat Valenciana.

Així mateix, i quant a la qüestió de fons, la discriminació del valencià en la retolació i senyalització dels diversos departaments del Centre de Salut de Cocentaina, hem de formular les consideracions següents:

La LUEV, Llei 4/1983 de 23 de novembre, regula l'ús normal i oficial del valencià, i en l'art. 7 establix que el valencià és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i de la resta d'administracions públiques, i oficial juntament amb el castellà; en un sentit idèntic, l'art. 7 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (Llei orgànica 1/2006, de 10 d'abril, de reforma de la Llei orgànica 5/1982, d'1 de juliol, de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana que indica que la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià i imposa l'obligació d'atorgar una protecció i respecte especial a la recuperació del valencià.

Amb la mateixa finalitat i objectiu que el nostre Estatut d'autonomia i la LUEV, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, en la disposició final primera i a fi de regular, com hem dit, l'ús del valencià en la senyalització de les vies de comunicació, instal·lacions i serveis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, en la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, per dictar les disposicions necessàries per al seu compliment.

L'Ordre d'1 de desembre de 1993 de la Conselleria d'Educació i Ciència assenjala en l'art. primer que el criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de les vies i serveis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la LUEV.

Així mateix, assenjala que en els casos en què per manament legal es requerix la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una o l'altra segons el predomini lingüístic on se situe el senyal.

L'art. segon de la citada Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre ús de les llengües oficials en la toponímia, en la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana assenjala que:

“Els topònims i la designació genèrica que els acompanya s’hauran d’usar, independentment de la llengua usada en la resta d’elements informatius, en la llengua de predomini lingüístic de la zona a què pertany el topònim.

Les disposicions legals assenyalades són clares i terminants, i no exigixen cap interpretació. A més, tenint en compte que Cocentaina és un municipi de predomini lingüístic valencià, és obvi el dret que té el promotor de la queixa que ens ocupa.

Atés tot el que hem dit més amunt, formulem a l’Agència Valenciana de Salut el suggeriment següent:

- Que, en el marc de les seues competències i en futurs treballs de senyalització i retolació del Centre de Salut de Cocentaina, com també en les campanyes sanitàries, els impresos, els fullets, etc., observe la cooficialitat lingüística instaurada a la Comunitat Valenciana, i que active els mecanismes necessaris perquè la pròxima retolació dels diversos serveis sanitaris estiguen tant en castellà com en valencià.

De conformitat amb el que preveu l’article 29 de la Llei de la Generalitat Valenciana 11/1988, de 26 de desembre, li agrairem que ens remeta, en el termini d’un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta o no la recomanació que li fem o, si s’escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s’ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

Emilia Caballero Álvarez
Síndica de Greuges e.f. de la Comunitat Valenciana